

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1924

N:o 17—19

Innehåll: N:o 17. Ålands landstings beslut om antagande av lagen om arbetsavtal, given den 1 juni 1922.
N:o 18. Ålands landstings beslut om antagande av förordningen angående komplettering av förordningen den 11 april 1919 om jordbruksskolor, given den 10 augusti 1923.
N:o 19. Landskapet Ålands inkomst- och utgiftsstat för år 1924.

N:o 17.

Ålands landstings beslut

om antagande av lagen om arbetsavtal, given den 1 juni 1922.

Föredraget för REPUBLIKENS PRESIDENT den 16 maj 1924.

Utfärdat i Mariehamn den 22 juli 1924.

På framställning av Ålands land- Lag
skapsnämnd har Ålands landsting an- om arbetsavtal, given den 1 juni
tagit att gälla i landskapet Åland 1922.

Mariehamn den 20 december 1923.

På landstingets vägnar:

Julius Sundblom
talman.

Johannes Eriksson
vicetalman.

Aug. Karlsson
vicetalman.

Ålands landstings beslut

om antagande av förordningen angående komplettering av förordningen den 11 april 1919 om jordbruksskolor, given den 10 augusti 1923.

Föredraget för REPUBLIKENS PRESIDENT den 16 maj 1924.

Utfärdat i Mariehamn den 22 juli 1924.

På framställning av Ålands land-
skapsnämnd har Ålands landsting an-
tagit att gälla i landskapet Åland

Förordning

angående komplettering av förord-
ningen av den 11 april 1919 om jord-

bruksskolor, given den 10 augusti
1923,

dock så, att vad däri säges om stats-
rådets befogenhet att fastställa ett från
1919 års förordning avvikande un-
dervisningsprogram, skall gälla land-
skapsnämnden.

Mariehamn den 17 december 1923.

På landstingets vägnar:

Julius Sundblom
talman.

Johannes Eriksson
vicetalman.

Aug. Karlsson
vicetalman.

N:o 19

Landskapet Ålands
INKOMST- OCH UTGIFTSSTAT
för år 1924.

Ålands landsting har på framställning av Ålands landskapsnämnd beslutit godkänna följande budgetförslag för landskapet Åland för år 1924.

Landskapet Ålands ordinarie inkomst- och utgiftsstat för år 1924.

Kap.	mom.		
A. Inkomst.			
Första avdelningen.			
<i>Överskott från år 1923.</i>			
Landskapslagen av den 5 mars 1923, angående ordnandet av Ålands landskapsförvaltning.			
I.	1.	Överskott från år 1923	15,000: —
<i>I avd. 15,000: —</i>			
Andra avdelningen.			
Statsinkomster, vilka jämlikt 21 § i lagen av den 6 maj 1920, om självstyrelse för Åland, tillfalla landskapet.			
<i>Personella skatter.</i>			
I.	1.	Mantalspenningar	50,000: —
<i>I kap. 50,000: —</i>			
<i>Näringskatter.</i>			
II.	1.	Lanthandlareavgifter	5,000: —
	2.	Apotekareavgifter och övriga näringskatter .	2,000: —
<i>II kap. 7,000: —</i>			
<i>Nöjesskatter.</i>			
III.	1.	Stämpelavgifter å inträdesbiljetter och å tillståndsresolutioner till offentliga nöjen . .	15,000: —
<i>III kap. 15,000: —</i>			
<i>2 avd. 72,000: —</i>			
Transport			87,000: —

Kap.	mom.		
			Transport 87,000: —
		Tredje avdelningen.	
		Inkomst av statens jordegendom, 23 § i lagen om självstyrelse för Åland.	
I.		<i>Inkomst från jordegendomar och fiskerier.</i>	
	1.	Arrenden av boställen och fiskerier	96,000: —
		<i>III avd. 96,000: —</i>	
		Fjärde avdelningen.	
		<i>Särskilda inkomster.</i>	
I.	1.	Lösen och expeditionsavgifter	1,000: —
	2.	Räntor	5,000: —
		<i>I kap. 6,000: —</i>	
		<i>4 avd. 6,000: —</i>	
		Femte avdelningen.	
I.		Statslån	1,000,000: —
		<i>5 avd. 1,000,000: —</i>	
		Summa ordinarie inkomster:	
		1,189,000: —	
		<hr style="border-top: 1px solid black;"/>	
		Summa 1,189,000: — <hr style="border-top: 3px double black;"/>	

Kap.	mom.		
		B. Utgift.	
		Första huvudtiteln.	
		<i>Landstingskostnader.</i>	
I.	1.	Landstingsmedlemmarnas arvoden och resekostnader (förslagsanslag)	100,000: —
	2.	Allmänna landstingskostnader (förslagsanslag)	57,000: —
	3.	Inredning av landstingets sessionsrum	45,000: —
		<i>I kap. 202,000: —</i>	
		<hr style="border-top: 1px solid black;"/>	
		Transport	202,000: —

Kap.	mom.		Transport	202,000: —
II.		<i>Landskapsförvaltningen.</i>		
	1.	Landskapsnämnden, avlöningar:		
		1 lantråd, arvode	48,000: —	
		1 sekreterare, tillika kamre- rare, arvode.	40,000: —	88,000: —
	2.	Ledamöternas i landskapsnämnden arvoden och resekostnader		27,000: —
	3.	Diverse utgifter:		
		Renskrivning	13,500: —	
		1 vaktmästare, arvode förutom värme och lyse	4,200: —	17,700: —
	4.	Lokalhyra jämte värme och lyse		15,000: —
	5.	Expensmedel		20,000: —
	6.	Landskapsnämndens dispositionsmedel		10,000: —
	7.	Inredning av landskapsnämndens kansli		10,000: —
		<i>II kap. 187,000: —</i>		
		<i>I H. T. 389,000: —</i>		
		Andra huvudtiteln.		
		<i>Kommunikationer.</i>		
I.	1.	Väghållningen		520,000: —
	2.	Gästgiveri- och skjutshållningen		170,000: —
		<i>II H. T. 690,000: —</i>		
		Tredje huvudtiteln.		
		<i>Särskilda anslag.</i>		
I.	1.	Kostnader för av landskapet disponerad jord- egendom (förslagsanslag)		25,000: —
	2.	Revisionskostnader		3,000: —
	3.	Räntor		5,000: —
	4.	Ersättning åt statsmyndigheter för fackutlå- tanden (förslagsanslag)		5,000: —
	5.	Till bestridande av kostnader för Ålands dele- gationen.		24,000: —
	6.	För oförutsedda ändamål, till landstingets för- fogande		47,300: —
		<i>III H. T. 109,300: —</i>		
		Summa ordinarie utgifter 1,189,000: —		
		<hr/> <hr/> Summa 1,189,000: — <hr/> <hr/>		

Extra ordinarie inkomst- och utgiftsstat för landskapet Åland under år 1924.

Kap.	mom.	
		A. Inkomst.
		Statsinkomst, vilken jämlikt 4 § i lagen av den 11 augusti 1922, innehållande särskilda stadganden rörande landskapet Ålands befolkning, tillfaller landskapet.
I.		<i>Grundskatt.</i>
	1.	Grundskatt eller vederlag därför 175,000 — <i>I kap. 175,000: —</i>
		<u>Summa extra ordinarie inkomst 175,000: —</u>
		B. Utgift.
		<i>Kulturanslag.</i>
I.	2.	För kulturella eller landskapets allmänna väl befrämjande ändamål, till landstingets förfarande 175,000: — <i>I kap. 175,000: —</i>
		<u>Summa extra ordinarie utgifter 175,000: —</u>

Mariehamn den 19 december 1923.

På landstingets vägnar:

Julius Sundblom
talman.

Johannes Eriksson
vicetalman.

Aug. Karlsson
vicetalman.

Tilläggsblad till Ålands Författningssamling för år 1924.

N:o 17.

Uti ovannämnda nummer åberopade lag är av följande lydelse:

L a g om arbetsavtal.

Given i Helsingfors, den 1 juni 1922.

Enligt Riksdagens beslut stadgas härmed:

I KAP.

Om arbetsavtal i allmänhet.

§ 1.

Stadgandena i denna lag avse avtal, varigenom den ena parten, arbetaren, förbinder sig att åt den andra, arbetsgivaren, under dennes ledning och uppsikt utföra arbete emot ersättning. Även om ersättning icke uttryckligen betingats, men av omständigheterna dock ej framgår, att avsikten varit att utan gottgörelse utföra arbetet, skall detsamma ersättas och denna lag tillämpas.

Arbetsavtal kan avslutas angående utförande av varje slag av arbete, och skall denna lag tillämpas, såvida icke särskild lag därom innehåller härifrån avvikande stadganden eller arbetet avser offentligt tjänsteuppdrag.

§ 2.

Arbetsavtal kan ingås muntligen eller skriftligen.

Avslutas avtalet muntligen, är part skyldig att på då skedd anfordran av den andra parten utgiva skriftligt intyg om de avtalade villkoren.

Kostnaderna för upprättande av

skriftligt avtal drabba arbetsgivaren, i fall annorlunda ej överenskommes.

§ 3.

Arbetsavtal må ingås på viss tid, högst tre år, eller tillsvidare, antingen med ömsesidig uppsägningsrätt eller att upphöra utan uppsägning, eller för utförande av visst eller ock för tillfälligt arbete.

Avtal, enligt vilket arbetet skall vidtaga först efter en tid av mer än ett år, vare ogillt.

§ 4.

Fortsättes arbetsförhållande utöver den avtalade tiden utan därom uttryckligen träffad överenskommelse, är arbetsförhållandet på tidigare villkor gällande tillsvidare.

§ 5.

Arbetsavtal, som avslutas för längre tid än tre år, är ogillt till den del nämnda tid överskridits. Fortsättes likväl arbetsförhållandet utan skilt avtal, gånge som i 4 § säges.

§ 6.

Uppsägningstid vare högst sex måna-

der, och skall den på ömse sidor vara lika.

Har överenskommelse träffats angående längre uppsägningstid än sex månader eller om olika tid, vare den i förra fallet sex månader och i senare fallet för vardera den kortare av de avtalade, dock ej utöver sex månader.

§ 7.

Vid arbetsavtal kan en del av dess giltighetstid bestämmas till särskild prövotid av högst tre månader, varunder avtalet å ömse sidor kan utan uppsägning hävas.

§ 8.

Arbetsavtal äger även laggift hustru såsom arbetstagare samt, då avtal avser hemhushållning, såsom arbetsgivare avsluta.

§ 9.

Omyndig, som fyllt aderton år, äge att såsom arbetstagare själv avsluta arbetsavtal. Enahanda rätt tillkomme omyndig, som fyllt femton, men icke aderton år och försörjer sig genom eget arbete. Sådant arbetsavtal, som för omyndig ingås av förmyndare, gälla ej längre än till dess den omyndige fyfyer aderton år.

§ 10.

Av arbetsavtal härflytande rättigheter, förutom till betalning förfallen fordran, eller skyldigheter må varken arbetsgivare eller arbetare å annan överföra, därest ej den andra parten därtill samtycker.

Arbetsgivare må dock i sitt ställe såsom ledare eller övervakare av arbete tillsätta annan person, vilken äger utöva arbetsgivaren i sådant avseende tillkommande rätt och myndighet.

Arbetsgivares ställföreträdare är skyldig att gentemot arbetare iakttaga samma bemötande som arbetsgivare. Förbryter sig arbetsgivares ställföreträdare i denna egenskap mot de rättigheter, som på grund av arbetsavtalet tillkomma arbetare, vare arbetsgivare ansvarig för ersättande av den skada, som därigenom drabbat arbetaren.

§ 11.

Den ersättning, som tillkommer arbetare, kan beräknas efter tid, som för arbetet användes, efter det arbete, som utförts, eller efter annan beräkningsgrund, om vilken sakägarna förenatsig.

Har överenskommelse träffats om att lön eller del därav skall erläggas i naturaförmåner, för vilka allmänt gångbart pris icke finnes, skola dessa i arbetsavtalet i penningar uppskattas.

§ 12.

Arbetsavtal är ogiltigt, så framt endera parten begagnat sig av den andres trångmål, okunnighet eller oförstånd till att betinga sig eller annan sådan ersättning, som icke stod i rimligt förhållande till det utfästa arbetet, eller avtalet annars uppgjorts med villkor, vilka stått i uppenbar strid med ortens sed eller vedertaget bruk vid ifrågavarande art av arbete.

Har arbete blivit utfört i stöd av avtal, som i föregående moment är sagt, må arbetet ersättas enligt den i 13 § anförda grunden.

§ 13.

För den händelse, att villkoren vid arbetsavtal icke kunna ledas i bevis, lände ortens sed och vedertaget bruk vid ifrågavarande art av arbete i sådant avseende till efterrättelse.

II KAP.

Om rättigheter och skyldigheter på grund av arbetsavtal.

§ 14.

Arbetsgivare är pliktig att vid arbete fästa behörigt avseende vid bevarande av arbetarens hälsa och arbetsförmåga samt så ordna arbetet att arbetaren lämnas nödig tid för vila, vederkvickelse och utbildning ävensom för fullgörande av medborgerliga skyldigheter.

Minst en gång i veckan, helst på söndag, skall arbetare beviljas oavbruten befrielse från arbete under skälig tid.

Arbetare, som utan avbrott under ett års tid varit anställd hos samma arbetsgivare, skall utan minskning av lönen årligen beredas en sammanhängande ledighet av minst sju arbetsdagar. För ett halft års oavbrutet arbete skall beredas fyra dagars ledighet. Arbetare, som av arbetsgivaren erhåller husrum och kost, men tillbringar sagda ledighet å annan ort, är berättigad att erhålla ersättning för kosten enligt gängse pris å den ort, där arbetet skall utföras.

Avtal, som inskränker arbetare enligt denna paragraf tillkommande rätt till ledighet eller fritid, vare ogillt.

Åt arbetare, som av egen vilja antingen utfört överarbete eller arbetat under sin ledighet, skall arbetsgivare erlægga skälig tillskottslön, såframt angående den förhöjda avlöningen icke särskilt är stadgat.

§ 15.

Arbetare bör med flit och omsorg utföra sina åligganden, noggrannt iakttaga arbetstiden, under arbetet undvika allt, som kan sätta hans egen eller hans medarbetares säkerhet i fara eller skada arbetsgivarens egendom, samt må icke rörande arbetsgivarens affärs- eller yrkeshemligheter olovligen yppa, vad till hans kändedom kommit.

Arbetare må icke fordra, mottaga eller betinga sig gåva eller annan förmån för att gynna annan vid leverans av vara eller i övrig näringsverksamhet.

§ 16.

Arbetare, som ingått arbetsavtal, må ej utan arbetsgivarens samtycke åtaga sig nytt arbete, vilket inkräktar på hans förmåga att fullgöra det tidigare arbetsavtalet.

Om arbetare förbundit sig till arbete hos tvenne, vare det avtal giltigt, som först avslöts, och vare arbetare skyldig att ersätta den skada han genom sitt tillvägagående vållat den med vilken det senare avtalet ingåtts, såvida denne icke vid avtalets slutande avvetat det tidigare avtalet.

§ 17.

Därest annorlunda icke överenskom-

mits, skall arbetsgivare åt arbetare utgiva hans lön då arbetet är slutfört. Varar arbetet längre tid än fjorton dagar, är arbetare dock berättigad att i regelbunden tidsföljd, minst tvenne gånger i månaden, uppbära den del av lönen, som motsvarar det av honom utförda arbetet.

Ifall den kontanta avlöningen är beräknad efter tid, skall den erläggas åtminstone en gång i månaden. Lön, som beräknas för dag eller kortare tid, bör erläggas åtminstone tvenne gånger i månaden.

Ersättning, som är utfäst i naturprodukter, bör utgivas allt eftersom dess beskaffenhet och ortens sed vidhandgiva.

Fördröjes lönebetalning vid utgången av arbetsförhållande utan laga hinder, skall för väntedagar erläggas full lön, dock för högst tre dagar.

Lönebetalning skall verkställas efter arbetstidens utgång å arbetsdag och å arbetsplats eller i dess närhet, såvida icke annorlunda avtalats.

§ 18.

Arbetslön skall utgivas i landets gällande mynt, varor eller förmåner, såsom vid avtalet betingats, och må varor eller anvisning å penningar ej sättas i stället för kontant avlöning. Annat avtal vare ogillt.

Är handpenning given på avtalets fullgörelse, skall densamma på arbetslönen avräknas, där ej annorlunda överenskomits eller annan sed på orten är allmänt vedertagen.

Avtal, varigenom inskränkes arbetares rätt att fritt förfoga över arbetslönen, vare ogillt, där det icke gäller skatter eller avgifter till enligt lag bildade arbetarunderstöds-kassor, vilka uteslutande avse arbetarnas fördel.

Arbetsavtal, vari ersättning för arbete antingen delvis eller helt och hållet utfästs i form av drickspenningar från allmänheten eller frivilliga gåvor, vare förbjudet.

§ 19.

Beror ersättningens belopp av mätning, vägning eller annat beräk-

ningssätt, som avser fastställandet av arbetsproduktens mängd eller värde, äro vederbörande arbetare berättigade att därvid själva eller genom högst tre ombud, valda bland dem, närvara eller att taga del av därtill hörande handlingar. Annat avtal vare ogillt.

§ 20.

Ifall arbetare enligt avtalet stått till arbetsgivares förfogande, men av skäl, som berott av arbetsgivaren, ej fått utföra arbete, skall avlöning till honom utgivas.

Är arbetare förhindrad att arbeta i följd av sjukdom eller olycksfall, och har sjukdomen eller olycksfallet icke av honom vållats avsiktligen eller föranletts av brottsligt förfarande eller lätt sinnigt leverne eller annat grovt vållande, vare arbetaren berättigad att, medan hindret varar, erhålla lön för tid, som motsvarar den vid arbetsförhållandet gällande uppsägningstiden, dock icke utöver fjorton dagar. Lag samma vare, ifall arbetare till följd av eldsolycka å arbetsplatsen, maskinskada eller annat likartat, av hans person oberoende hinder varit urståndsatt att arbeta.

Arbetsgivare är likväl berättigad att uti de i 2 mom. nämnda fall från lönen avdraga, vad arbetaren genom sin frånvaro från arbetet inbesparat eller arbete under samma tid genom annat arbete förtjänat eller avsiktligen uraktlåtitt att förtjäna, ävensom arbetare för samma tid tillkommande lagstadgat skadestånd på grund av olycka, som träffat honom i arbetet, eller det understöd, som han vid sjukdomsfall erhåller av sådan understöds-kassa eller försäkringsanstalt, till vilken arbetsgivaren å arbetarens vägnar erlagt andels- eller försäkringsavgifter.

Hade lön bort beräknas enligt utfördt arbete, vare arbetare i det i denna paragraf förutsatta fall berättigad att erhålla den avlöning, som en arbetare i hans ställning för liknande arbete skulle förtjänat.

Avtal, varigenom arbetare jämlikt 2 mom. tillkommande rätt inskränkes, vare ogillt.

§ 21.

Att arbetare såsom löneförmån upplåten bostad skall befinna sig i behörigt skick och vara i sanitärt avseende tillfredsställande samt i anseende till familjemedlemmarnas antal och kön samt ortsförhållandena tillräckligt rymlig.

Arbetsgivare bör förse arbetare, som är i hans hus och kost, med tjänlig och tillräcklig föda samt bereda honom nödig sjukvård under de första fjorton dagarna, dagen före insjuknandet icke medräknad. Här sjukdom eller kroppsskada med avsikt framkallats eller föranletts av brottsligt förfarande eller lätt sinnigt leverne eller annat grovt vållande, vare arbetsgivaren berättigad att å avlöningen avdraga vad han för den sjukas vård utgivit. Annat avtal vare ogillt.

§ 22.

Arbetsgivare skall tillhandahålla arbetare redskap och arbetsmaterial, såvida annorlunda ej avtalats eller är allmänligen på orten brukligt.

Arbetare bör i behörigt skick återställa arbetsredskap ävensom materialier, vilka han ej använt, där de ej utan hans förvållande gått förlorade.

§ 23.

Vite för förseelse i arbete kan arbetare åläggas endast på grund av bestämmelser i kollektivavtal.

§ 24.

Ifall arbetare av lättja, vårdstöshet eller tredska underlåter att fullgöra det överenskomna arbetet och arbetsgivare låter utföra detta genom andra, är arbetsgivaren berättigad att avdraga den härigenom förorsakade kostnad ifrån arbetarens avlöning.

§ 25.

För gäldande av sina genom arbetsavtalet uppkomna fordringar är arbetsgivare, om arbetare erkänner deras riktighet eller de i övrigt böra anses klara, ävensom för det i 23 § nämnda ändamål berättigad att vid varje likvid av arbetaren tillkommande penninglön avdraga sammanräknat högst en sjättedel.

§ 26.

Då arbetsavtal uppsäges eller då detsamma upphör, åligger det arbetsgivare, ifall arbetare sådant fordrar, att utan dröjsmål utgiva intyg angående den tid, varunder arbetaren varit hos arbetsgivaren anställd, anställningens art samt ifrån vilken tid denne är från arbetet fri, ävensom därjämte, på särskild anfordran, vitsord över arbetarens i arbetet visade skicklighet, flit och uppförande.

Arbetsgivare är därjämte på arbetarens yrkande skyldig att i intyget nämna orsaken till arbetsförhållandets upphörande.

Arbetsgivare må icke förse intyget med sådant märke eller utfärda det i sådan form, som avser att om arbetaren lämna andra uppgifter, än vad som framgår av ordalydelsen i intyget.

III KAP.

Om upphörande av arbetsavtal.

§ 27.

Arbetsavtal upphör, när den avtalade arbetstiden lupit till ända, när uppsägningstiden efter skedd uppsägning är förliden eller när bestämt arbete är slutfört.

Då arbetsavtal är tillsvidare gällande, upphör detsamma efter verkställd uppsägning, ifall icke annorlunda avtalats. Är särskild uppsägningstid ej avtalad, bör såsom sådan anses tiden mellan tvenne lönebetalningar, men om regelbundna lönebetalningar icke äga rum, är uppsägningstiden fjorton dagar. Hava parterna överenskommit, att arbetsförhållande kan upphöra utan iakttagande av uppsägningstid, må arbetet likväl icke upphöra före arbetsdagens eller arbetsskiftets utgång.

Vid tillfälligt arbete kan tillsägelse om arbetsavtalets upphörande till följande dag eller arbetsskifte ske senast vid arbetsdagens eller arbetsskiftets utgång, såvida ej annorlunda är avtalat.

§ 28.

Avser arbetsavtal till jordbruket hörande eller i omedelbart samband därmed stående arbete och har arbetaren antingen rum och kost hos arbetsgivaren eller åtnjuter han såsom löneförmåner bostad och andra naturaförmåner, anses avtalet, därest angående arbetstiden icke är särskilt överenskommet eller av omständigheterna tydligen framgår, att vederbörande annat avsett, såsom ingånget till den 1 nästpåföljande november, räknat från den dag, då arbetaren vidtagit med arbetet.

§ 29.

Avlider arbetsgivare, äro såväl dennes rättsinnehavare som ock arbetare berättigade att uppsäga avtalet att upphöra fyra veckor efter uppsägningen, även om uppsägnings- eller arbetsavtalstiden vore längre.

Kvinna, som är till äktenskap föreläst, är berättigad att för ingående av äktenskap avgå från arbetet fjorton dagar efter uppsägning, även om uppsägnings- och arbetsavtalstiden vore längre.

Då arbetsgivare råkar i konkurstillstånd, kan avtalet å ömse sidor uppsägas att utgå efter fjorton dagar, räknat från uppsägningen, även om uppsägnings- eller avtalstiden vore längre.

§ 30.

Utan avseende å avtalad arbetstid och uppsägning vare arbetare berättigad att omedelbart häva arbetsavtal i följande fall:

1) när arbetsgivare vid avtalsslutet väsentligen misslett arbetare med falska uppgifter;

2) då arbetares eller medlems av hans familj liv, goda anseende eller moral på grund av arbetsavtalet utsättes för fara;

3) när arbetsgivare eller hans ställföreträdare våldför sig å, smådar eller groft missfirmar arbetare eller medlem av hans familj, eller söker förleda dem till lagstridig handling eller ock mot arbetaren gör sig skyldig till brott, som icke kan med böter sonas;

4) när det avtalade arbetet är förbundet med men för arbetarens hälsa, som

icke kunnat förutses, eller om arbetsgivare, dennes ställföreträdare, eller ock arbetskamrat, med vilken arbetare nödgas hava omedelbar beröring, lider av vämjelig eller smittosam sjukdom;

5) när lönen icke utbetalas på det i avtalet förutsatta sätt, eller då arbetare, vars lön skall beräknas enligt utfört arbete, ej erhåller tillräcklig sysselsättning; samt

6) när arbetsgivare väsentligen brister i fullgörandet av bestämmelserna i arbetsavtalet eller uti vad som enligt allmänt vedertaget bruk vid sådant arbetsförhållande bör följas, eller om förutsättningarna för arbetsavtalet genom arbetsgivarens åtgörande väsentligen förändrats.

Likvisst må arbetare ej hava sådan rätt, för såvitt densamma grundar sig på 1, 3, 5 och 6 punkterna, under längre tid än en vecka efter det anledning för honom yppats till dess begagnande. Avskedar arbetsgivare oförtövat ställföreträdare, varom nämnes i 3 och 4 punkterna, eller arbetare, som lider av vämjelig eller smittosam sjukdom, förfaller jämväl rätten att häva arbetsavtal.

§ 31.

Utan avseende å avtalad arbetstid eller uppsägning äger arbetsgivare omedelbart häva arbetsavtal i följande fall:

1) när arbetare vid avtalsslutet väsentligen misslett arbetsgivare med falska uppgifter;

2) när arbetare, som hos arbetsgivare åtnjuter husrum, trots varning för ett förargelseväckande leverne;

3) när arbetare våldför sig på arbetsgivare, medlem av dennes familj eller ställföreträdare eller arbetskamrat, hotar dem till livet, smädar eller groft missfirmer dem, eller utsätter deras moral för fara, eller gör sig skyldig till försmällning, bedrägeri, snatteri eller brott, som icke kan med böter sonas;

4) när arbetare på grund av sjukdom, som varar längre än den i 20 § 2 mom. förutsatta tiden, eller av någon annan fortvarande orsak är oförmögen eller såsom farlig för sin omgivning olämp-

lig att fullgöra det arbete, som arbetsavtalet avser;

5) när arbetare visar sig för det åtagna arbetet uppenbart oskicklig;

6) när arbetare uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet fördärvar maskiner, verktyg, arbetsmaterial, arbetsprodukter eller annan arbetsgivarens egendom, olovligen yppar arbetsgivarens affärs- eller yrkeshemligheter eller finnes saker till handling, som nämnes i 15 §, uppträder dryckesrörd å arbetsplatsen eller dit medför eller där förtär rusdrycker; samt

7) när arbetare väsentligen brister i fullgörandet av villkoren i arbetsavtalet eller av vad enligt allmän sed i sådant arbete bör följas.

Likvisst må arbetsgivare ej hava sådan rätt, för såvitt densamma grundar sig på 1, 3, 6 och 7 punkterna, under längre tid än en vecka efter det anledning för honom yppats till dess begagnande. Arbetsgivare äge icke heller rätt att häva arbetsavtal med kvinnlig arbetare under den tid denna utblir från arbetet med stöd av i arbetarskydds-syfte utfärdade lagbestämmelser angående barnaföderskor.

§ 32.

Tillhandahåller arbetsgivare såsom i lön ingående förmån bostad åt arbetare, som har familj, och är ej särskilt hyresavtal angående bostaden ingånget, vare arbetaren, då arbetsavtalet är hävt, berättigad att under fjorton dagar där-efter för sig själv och sin familj använda bostaden, såvida arbetsgivaren icke för denna tid till arbetarens förfogande anskaffar annan bostad. Upphör arbetsavtal efter kortare uppsägningstid än fjorton dagar, tillkommer arbetare samma rätt, räknat från uppsägningen. Har avtalets hävande varit en följd av orsak, som berott av arbetaren, skall han åt arbetsgivaren erlægga ersättning för den av honom under nämnda tid använda bostaden. Annat avtal vare ogillt.

Vad nu är stadgat gälle ej, då arbetsavtalet träffats för viss tid och denna utgått, ej heller arbetare, som antagits för tillfälligt arbete.

IV KAP.

Om ansvar och övriga påföljder för överträdelse av denna lag.

§ 33.

Om arbetsgivare emot avtal eller i strid med lag avskedar arbetare, eller denne under sådana omständigheter ifrån arbetet avgår, eller om emot arbetsavtal annorledes brytes, bör den härtill skyldige ersätta all skada.

Den, som enligt 30 § 1, 3, 5 eller 6 punkten eller 31 § 1, 2, 3, 5, 6 eller 7 punkten häver arbetsavtal, äge rätt till skadestånd, såsom om avtalet orättmätigt blivit av den andra parten brutet. Lag samma vare, om arbetare med stöd av 30 § 2 eller 4 punkten häver avtal av orsak, som beror av arbetsgivare eller hans ställföreträdare.

§ 34.

Om arbetsgivare eller hans ställföreträdare förhindrar arbetare att tillhöra eller ansluta sig till lagligen tillåten förening eller fullgöra sina medborgerliga skyldigheter, straffes med böter. Lag samma vare, om arbetare på nämnda sätt förbryter sig mot arbetskamrat eller arbetsgivare.

Avtal, genom vilket part förbundet sig att icke tillhöra förening, vare ogilt.

§ 35.

Den, som med våld eller hot tvingar eller försöker tvinga arbetsgivare att inställa arbete, eller att därifrån avskeda eller att till detsamma ej antaga arbetare, eller arbetare att deltaga i arbetsinställelse, eller ock förhindrar honom att arbeta, straffes såsom i § 12 25 kap. straflagen är sagt.

§ 36.

Arbetsgivare, som bryter emot stadgandena i 18 § 1 mom., straffes med böter eller, ifall omständigheterna äro synnerligen försvärande, fängelse i högst tre månader.

§ 37.

Om arbetsgivare utan laga skäl väg-

rar att utgiva sådant intyg, som i 26 § omförmäles, eller att återställa arbetaren tillhöriga intyg, vilka han omhändertäckt, eller om han i strid med där- om i sagda paragraf intaget förbud försett intyg med hemligt märke eller utfärdat detsamma i där förbjuden iorm, straffes med böter.

Samma påföljd vare arbetsgivares ställföreträdare underkastad, därest han på sätt i denna paragraf omförmäles bryter mot arbetare.

§ 38.

Var, som i arbete tager person, som han vet vara på grund av tidigare arbetsavtal förhindrad att åtaga sig sådant arbete, straffes med böter. Samma påföljd vare arbetare underkastad, vilken under här nämnda förutsättning förbundet sig till arbete hos flere.

§ 39.

Bryter arbetare emot det i 15 § 1 mom. stadgade förbud att olovligen yppa arbetsgivarens affärs- eller yrkes-hemligheter, straffes med böter eller, där omständigheterna äro synnerligen försvärande, fängelse i högst tre månader.

Lag samma vare, där arbetare i sådant syfte, som i 15 § 2 mom. säges, fordrat, mottagit eller betingat sig gåva eller annan fördel. Vad arbetaren mottagit eller värdet härav, vare förbrutet.

§ 40.

Befinnes arbetsgivares ställföreträdare skyldig till de i detta kapitel nämnda förseelser, utan att arbetsgivaren därjämte kan tillräknas något vållande, straffes endast ställföreträdaren.

§ 41.

Förseelser, varom i detta kapitel för- mäles, må ej av allmän åklagare åtalas, där icke målsäganden anmält förseelsen till åtal.

V KAP.

Särskilda bestämmelser.

§ 42.

Vid avgörandet av mål enligt denna

lag äge rätten, efter fri prövning av alla förekomna omständigheter, fastställa vad i saken bör anses såsom sant.

§ 43.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1922; dock skall å arbetsavtal, som före nämnda dag ingåtts för bestämd tid, nu gällande lag tillämpas.

Genom denna lag upphävas legostadgan för husbönder och tjänstehjon, given

Det alla, som vederbör, till efter rättelse länder.

Helsingfors, den 1 juni 1922.

Republikens president

K. J. STÅHLBERG.

Socialminister *Vilku Joukahainen.*

N:o 18.

Uti ovannämnda nummer återopade förordning är av följande lydelse:

Förordning

angående komplettering av förordningen den 11 april 1919 om jordbruksskolor.

Given i Helsingfors, den 10 augusti 1923.

På föredragning av Lantbruksministern stadgas härmed:

Där ej den i förordningen den 11 april 1919, angående jordbruksskolor, förutsedda skolform på någon ort finnes ändamålsenlig, kan statsrådet fastställa för skolan ett från sagda förordning sålunda avvikande undervisningsprogram att praktisk och teoretisk undervisning

under vardera studieåret meddelas samtidigt, i vilket fall eleverna under hela studietiden åtnjuta de förmåner, som omförmåles i 12 § av förenämnda förordning, sådant detta lagrum lyder i förordningen den 21 november 1919.

Det alla, som vederbör, till efter rättelse länder.

Helsingfors, den 10 augusti 1923.

Republikens president

K. J. STÅHLBERG.

Lantbruksminister *J. E. Sunila.*